



بُهره‌ها، شیعیانی که شناخته شده نیستند+عکس

«بُهره‌های داوودی» جماعتی از شیعیان اسماعیلی هستند که اکثر آنها در هند و پاکستان و برخی کشورهای شرق آفریقا زندگی می‌کنند اما، با توجه به اعتقاداتی که دارند چندان شناخته شده نیستند.

«بُهره‌های داوودی» جماعتی از شیعیان اسماعیلی هستند که اکثر آنها در هند و پاکستان و برخی کشورهای شرق آفریقا زندگی می‌کنند اما، با توجه به اعتقاداتی که دارند چندان شناخته شده نیستند.

شیعیان اسماعیلی تا امام صادق(ع) را قبول داشته و پس از آن به اسماعیل فرزند ارشد امام صادق(ع) اقتدا کردند. شیعیان اسماعیلیه، اسماعیل را امام هفتم خود می‌دانند. اسماعیل پنج سال پیش از شهادت امام صادق(ع) فوت کرد. این گروه از شیعیان، سپس محمد پسر اسماعیل را امام بعدی دانستند و با عدم قبول امامت امام موسی کاظم(ع)، رسماً از سایر شیعیان جدا شدند.

به گزارش خبرنگار دین و اندیشه خبرگزاری دانشجویان ایران(ایسنا)، ریشه تاریخی این گروه از شیعیان اسماعیلی(بُهره‌ها) در هند، بنا بر برخی منابع تاریخی، به دوران فاطمیان مصر در قرون 4-6 هجری برمی‌گردد که داعیان(مبلغان) اسماعیلی برای تبلیغ باورهای خود به نواحی سِند و مکران و غرب هند می‌رفتند. بُهره واژه‌ای به زبان «گجراتی»، یکی از زبان‌های رسمی در هند است که معنای «تجارت کردن» می‌دهد و با توجه به پیشینه بُهره‌ها و فعالیت‌های تجاری‌اشان در گذشته بر آنها اطلاق شده است. شیعیان اسماعیلی از تاریخ پیچیده و مبهمی برخوردار هستند که ریشه این موضوع گاه به باورهای آنها - که تأکید بر مخفی کاری در عقاید دارند- برمی‌گردد و گاه به تاریخ سیاسی‌ای که پشت سر گذاشته‌اند. این موضوع از گذشته تا به امروز ادامه داشته و اسماعیلیان امروزه نیز چندان تمایلی به دیده شدن ندارند.

به طور کلی می‌توان گفت پیروان این فرقه در جهان امروز به دو گروه کلی «آقاخانی‌ها» و «بُهره‌ها» تقسیم می‌شوند. از آقاخانی‌ها، که اسماعیلیان شرقی نیز نامیده می‌شوند بیشتر سخن گفته شده و این گروه برای ما ایرانیان نیز شناخته شده‌اند و قلعه‌های تاریخی آنها، همچون «الموت»، از یادگارهای آنهاست که بر جای مانده است. جمعیتی از این گروه هنوز در ایران زندگی می‌کنند. همچنین آقاخانی‌ها با ایجاد مرکزی چون «موسسه مطالعات اسماعیلی لندن»، که جدای از مطالعات اسماعیلی، در زمینه سایر موضوعات اسلامی از کشورهای مختلف دانشجوی می‌پذیرد، فعال و شناخته شده‌اند.

به گزارش ایسنا، اما بُهره‌های داوودی به رغم داشتن تشکیلاتی منظم، آنگونه که باید، مورد توجه قرار ندارند. آماری دقیق از جمعیت این گروه برآورد نشده است، اما گفته می‌شود که بیش از یک میلیون جمعیت دارند. رهبری آنها را «داعی مطلق»، نائب معصوم امام غایب بر عهده دارد. منظور از امام غائب، امام دوازدهم نزد شیعیان امامی نیست بلکه مقصود امام بیست و یکم، طیب، از سلسله امامان اسماعیلی است. بُهره‌ها امروزه در بیش از 35 کشور دنیا به شکل پراکنده حضور دارند. پیروان این فرقه بیشتر در بخش‌های هند (گجرات و بمبئی)، پاکستان، هندوستان، آفریقا (از جمله کنیا و تانزانیا) سکونت دارند. بُهره‌ها

در طول تاریخ، بُهره‌ها که خود را پیروان راستین مذهب اسماعیلیان نخستین می‌شمارند، همچون اسلاف خود، انشعاب‌های فرقه‌ای زیادی را تجربه کرده‌اند که از مهم‌ترین نتایج این انشعاب‌ها می‌توان به دو شاخه «سلیمانی» و «داوودی» در قرن 10 هـ/16م اشاره کرد.

این انشعاب ریشه در قومیت این دو شاخه داشت. داوودی‌ها اصالتاً هندی بودند و سلیمانی‌ها نسب یمنی داشتند. اکنون پیروان شاخه سلیمانی بیشتر در یمن سکونت دارند. هر کدام از این دو گروه، سلسله داعیان جداگانه‌ای دارند که آموزش و هدایت پیروان هر فرقه بر عهده آنها است. همچنین اقلیتی از بُهره‌ها در طی دورانی که تحت فشار حاکمان اهل سنت شبه قاره هند قرار داشتند، به مذهب تسنن گرویده‌اند.

آداب و رسوم این جمعیت از شیعیان، در طول تاریخ، از فرهنگ هندیان تأثیر پذیرفته است. بُهره‌ها در زمینه ازدواج و احکام عبادی و ...، سنن خاصی دارند. از طرفی اشتراکات فرهنگی زیادی میان این گروه، با دیگر شیعیان وجود دارد، بزرگترین جشن بُهره‌ها، عید غدیر خم است و مراسم عزاداری عاشورا را مهم تلقی می‌کنند. جامعه بُهره‌ها در سده‌های متأخر دچار تغییراتی شد و گروهی از آنها با گرایش‌های فکری لیبرال، روی به تمدن و فرهنگ جدید غربی آوردند و اختلاف‌های زیادی میان آنها به وجود آمد.

بُهره‌ها

به گزارش ایسنا، سازمان تشکیلاتی این گروه امروزه در «بَدِری محل» در بمبئی، محل زندگی و فعالیت داعی مطلق(رهبر) و نزدیکان وی، قرار دارند و پیروان این فرقه در سایر کشورهای جهان، با نمایندگانی که از سوی داعی تعیین می‌شوند اداره می‌شود.

بُهره‌ها همواره به آموزش و پرورش پیروان این مذهب اهتمام جدی داشته‌اند. فعالیت‌های آموزشی آنها متأثر از اسماعیلیان

قدیم، همراه با پنهان کاری بوده است. اقدامات آموزشی آنها از قرن 11 و 12/هـ و 17 و 18 م و به‌ویژه در اوایل قرن 13/هـ تا 19 م ساختار و تشکیلاتی منظم یافت. این تشکیلات منظم آموزشی که الدرس السیفی (بعدها الجامعة السیفیة) نام گرفت از زمان شکل‌گیری تا امروز، کار اصلی تربیت اعضای جامعه بُهره‌های داودی را بر عهده داشته است.

مؤسسه آموزشی سیفیه با عنوان رسمی الجامعة السیفیة، از آغاز شکل‌گیری تاکنون، نهادی مهم در تربیت اعضای جامعه بُهره‌ها در سرتاسر جهان و عهده‌دار آموزش نیروهای مورد نیاز در ساختار تشکیلاتی دعوت این گروه اسماعیلی بوده است. مرکز اصلی الجامعة السیفیة در شهر «سورت» در ایالت گجرات در غرب هند است. به‌علاوه سه شعبه دیگر از این مرکز آموزشی در شهرهای بمبئی، کراچی و نایروبی (پایتخت کنیا) فعالیت دارند.

به گزارش ایسنا، بُهره‌های داودی از قرن 11/هـ تا 17 م بر آن شدند تا فعالیت‌های سنتی آموزشی خود را در قالب ساختار و تشکیلاتی منظم و هم‌خوان با نیازهای جدید جامعه ارائه کنند. از این رو مرکز آموزشی آن‌ها، هم زمان با تغییرات و تحولات عصر مدرن، رنگ‌وبوی دنیای جدید به‌خود گرفت و دانش‌های جدید پایه‌پای علوم قدیم در برنامه‌های آموزشی الجامعة السیفیة گنجانده شد. بُهره‌ها

داعیان مطلق، به‌عنوان رهبران بُهره‌های داودی، نقش اصلی را در تغییرات آموزشی و انتخاب مسیر جدید در الجامعة السیفیة بر عهده داشتند. امروزه، پیروان مذهب داودی با ثبت‌نام در شعبه‌های مختلف این مرکز آموزشی، پس از گذراندن دوران تحصیل و فراگیری علوم جدید و قدیم، چه در ساختار تشکیلاتی دعوت و چه در حفظ میراث فرهنگی این شاخه از اسماعیلیان، نقشی اساسی دارند. سیفیه بیشتر از محل خمس، زکات و نذوراتی اداره می‌شود که توسط داوودی‌ها گردآوری می‌شود آموزش در سیفیه کاملاً رایگان است و به دانشجویان شهریه ماهانه پرداخت می‌شود و علاوه بر خوابگاه و خوراک رایگان، همه نوع امکانات رفاهی، تفریحی و ورزشی نیز در اختیار آنها قرار می‌گیرد.

منابع برای اطلاعات بیشتر درباره بُهره‌ها:

- دفتری، فرهاد، تاریخ و عقاید اسماعیلیه، ترجمه فریدون بدره‌ای، نشر فرزانه، چاپ دوم، تهران، 1376 ش.

- «الجامعة السیفیة، مرکز تعلیمات بُهره‌های داودی: نظام آموزشی، ساختار اداری، تحولات و کارکردها»؛ محسن معصومی و فرهاد حاجری، دو فصلنامه علمی - پژوهشی تاریخ و تمدن اسلامی، شماره 21، بهار و تابستان 94.

- وب سایت رسمی الجامعة السیفیة: <http://jameasaifiyah.edu>

- Daftary, Farhad, The Ism'is: Their History and Doctrines, Cambridge, 1992

Jonah Blanc, Mullahs on the Mainframe, Islam and Modernity among The Daudi Bohras, The University of Chicago Press, Chicago and London, 2001

Lokhandwalla, Sh.T, The Bohras a Muslim Community of Gujaratr, StudiaIslamica, No. 3, 1955, pp.117-135

گزارش از فرهاد حاجری، خبرنگار دین و اندیشه ایسنا